Nils Mattsson

Är de svenska CFC-reglerna förenliga med EG-rätten?

Den 1 januari 2004 trädde nya CFC-regler i kraft. I flera avseenden drabbar bestämmelserna investeringar i EU-stater och i övriga EES-stater. Kritiken mot tidigare förslag var kraftig och flera ändringar vidtogs. En av de återstående frågorna var reglernas förenlighet med EG-rätten. I den proposition som låg till grund för riksdagens beslut var den frågan föremål för stor uppmärksamhet. Regeringen menade att lagstiftningen inte skulle möta hinder vid en senare prövning av EG-domstolen. Skatteutskottet var inte lika övertygat men accepterade förslaget, som riksdagen sedan antog. I artikeln diskuterar författaren regeringens argument och slutsatsen blir att CFC-lagstiftningen kommer att underkännas till den del den rör investeringar i EU-stater (snart sammanlagt 25 länder) och övriga EES-stater.

1 Inledning

I oktober 2003 avlämnade regeringen en proposition till riksdagen innehållande ändrade regler för CFC-beskattning.[1] Skatteutskottet tillstyrkte förslaget.[2] Den 4 december 2003 antog riksdagen propositionen med en mindre justering i övergångsbestämmelserna.[3] Reglerna trädde i kraft den 1 januari 2004.

Enligt propositionen[4] syftade reglerna till att förhindra eller försvåra sådana skatteplaneringsåtgärder, som leder till att den svenska skattebasen urholkas genom sådana transaktioner, som involverar lågbeskattade utländska juridiska personer. Reglerna var en konsekvens av de bestämmelser om skattefrihet för kapitalvinster och utdelning på näringsbetingade andelar, som riksdagen antagit under vårriksdagen 2003.[5]

De nya CFC-bestämmelserna underställdes och behandlades i Lagrådet, innan propositionen överlämnades till riksdagen.[6]

Ursprungligen var avsikten, att CFC-regler skulle vara en del av det förslag, som innehöll bestämmelser om skattefrihet för kapitalvinster och utdelning på näringsbetingade andelar. Det ursprungliga betänkandet innehöll båda delarna.[7]

Utkast till denna artikel har ventilerats vid högre seminarium i finansrätt vid juridiska institutionen i Uppsala samt vid seminarium med deltagare från den svenska avdelningen av International Fiscal Association. Jag tackar deltagarna för värdefulla synpunkter, men jag ansvarar naturligtvis själv för de uppfattningar jag ger uttryck för.

[1] Proposition 2003/04:10, i fortsättningen endast betecknad propositionen.

[2] Skatteutskottets betänkande 2003/04:6, i fortsättningen endast betecknat betänkandet.

[3] SFS 2003: 1086.

[4] Fortsättningsvis kommer propositionen att spela en stor roll, eftersom regeringen här diskuterar innebörden av de där föreslagna reglerna.

[5] SFS 2003:224 och proposition 2002/03:96.

[6] Lagförslaget i lagrådsremissen och Lagrådets yttrande finns bifogade propositionen, se bilaga 6 resp. 7.

[7] SOU 2001:11.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

De där föreslagna CFC-reglerna blev emellertid hårt kritiserade under remissomgången. Omarbetningarna av förslaget i denna del visade sig ta så lång tid, att regeringen fann det ändamålsenligt att först lägga fram reglerna om skattefrihet för kapitalvinster och utdelningar, men förutskickade redan då, att ett förslag om CFC-regler åtminstone skulle vara föremål för prövning i Lagrådet, innan riksdagen antog reglerna om skattefrihet. Detta skedde dock inte.

Lagrådet framförde med rätta anmärkningar mot att detta tidsschema inte hade kunnat följas.[8] Skälet till fördröjningen skall ha varit, att omarbetningen av det ursprungliga förslaget även efter ytterligare en remissomgång blev omfattande. Vissa centrala problem måste analyseras och nya lösningar diskuteras.

Det är inte svårt att räkna ut, att här har frågan om reglernas förenlighet med EG-rätten spelat en mycket väsentlig roll. Det måste därför ha känts nedslående att Lagrådet efter sin granskning, även om det inte direkt underkänner förslaget i detta avseende, skriver följande:

> *"En central fråga är hur den föreslagna lagstiftningen förhåller sig till EG-rätten. EG-domstolen har ännu inte prövat någon medlemsstats CFC-lagstiftning. I en rad avgöranden på senare tid har emellertid staternas intresse av att skydda sina skattebaser befunnits väga lätt i jämförelse med de på EG-fördraget grundade rättigheterna till etableringsfrihet och fria kapitalrörelser. Eftersom EG:s primärrätt ger EG-domstolen ett mycket stort utrymme för egna bedömningar, kan slutsatsen för Lagrådets del bara bli att den föreslagna lagstiftningens förenlighet med EG-rätten är oklar."*[9]

Uttalandet säger inte mer än att osäkerhet präglade förslaget. Lagrådets allmänna uttalande medförde dock inte i propositionen någon ändring. Regeringen kommenterade inte heller särskilt Lagrådets tveksamhet men redovisade den.[10]

Skatteutskottet tog i sitt betänkande fasta på Lagrådets ståndpunkt.[11] Samtidigt framhöll utskottet, att regeringen i sin genomgång av frågan hade kommit till uppfattningen att de föreslagna reglerna var förenliga med EG-fördragets regler om etableringsfrihet och om fri rörlighet för kapital.[12]

Skatteutskottet avslutar sin bedömning med följande konstaterande:

> *"Enligt utskottets mening bör den oklarhet som består i att EG-domstolen har mycket stort utrymme för bedömningar när det gäller EG-rättens innehåll inte hindra lagstiftningsåtgärder som i nuläget måste anses förenliga med EG-rätten och som gäller regelsystem som de flesta andra länder inom EU också har i någon form. Skulle avgöranden i EG-domstolen senare komma att ändra läget får reglerna anpassas till detta."*[13]

Både i Lagrådet och i Skatteutskottet förefaller enligt min mening tveksamheten rörande reglernas förenlighet med EG-rätten ha varit större än den varit hos regeringen.

Med anledning av den diskussion, som alltså förekommit i förarbetena till lagstiftningen om CFC-beskattning, kan det vara av intresse att mer i detalj undersöka reglerna och i detta sammanhang då särskilt ta ställning till de synpunkter,

---

[8] Yttrandet s. 2–3.
[9] Yttrandet s. 3.
[10] Propositionen s. 42.
[11] Betänkandet s. 6.
[12] Betänkandet s. 6.
[13] Betänkandet s. 6.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

som regeringen fört fram i propositionen, när den hävdar att EG-rätten inte hindrar tillämpningen av de föreslagna reglerna.[14]

Avsnittet om CFC-reglernas förhållande till EG-fördraget är i propositionen uppbyggt på följande sätt.[15] Regeringen kommer redan inledningsvis fram till att reglerna inte är diskriminerande. Inte heller på annat sätt inskränker de rätten till etableringsfrihet och till fria kapitalrörelser.[16] Men regeringen stannar inte med detta konstaterande. I propositionen finns nämligen direkt efter denna slutsats en diskussion, som bygger på antagandet, att CFC-reglerna kanske ändå medför restriktioner av sådant slag, att de visserligen måste anses strida mot EG-fördraget, men genom att inte vara direkt diskriminerande ändå kan anses godtagbara, eftersom de tjänar ett tungt vägande allmänintresse. Slutsatsen av detta måste vara att regeringen inte är helt övertygad om att de egna slutsatserna är riktiga.

Det är alltså på de argument, som regeringen lämnar i propositionen, som min undersökning bygger.[17] Är de hållbara? Jag är väl medveten om att min undersökning inte ger något definitivt svar på frågan, men anser ändå, att en bedömning, huruvida argumenten från regeringens sida är hållbara, kan vara av intresse. Det finns alla skäl anta att frågan med tiden kommer att prövas i domstol.

2 Utformningen av de föreslagna reglerna

Det är en naturlig utgångspunkt för en studie av detta slag att först redovisa de aktuella reglerna, innan en granskning sker. Det gäller ju att söka ge svar på frågan, huruvida bestämmelserna är diskriminerande i EG-rättslig mening. Att då ge ett svar, där inte reglerna redovisats, utan svaret istället grundar sig på en allmän syn på reglernas konstruktion och vilket syfte de har, är inte rättvisande.

---

[14] Det finns några justeringar, främst i form av tillägg, i propositionen jämfört med vad regeringen anfört i lagrådsremissen.

[15] Propositionen s. 102–112.

[16] Huvuddelen av utrymmet upptas av diskussionen huruvida etableringsfriheten inskränks. I ett följande avsnitt behandlas frågan om eventuell inskränkning av den fria rörligheten för kapital. Jag kommer här att följa den disposition som finns i propositionen, men vill redan nu förutskicka att vad som gäller etableringsfrihet även har relevans i frågan om fria kapitalrörelser och naturligtvis också vice versa. I propositionen (s. 97–101) finns även diskussion om reglerna skulle strida mot ingångna skatteavtal. Jag lämnar den frågan därhän, inte därför att den är ointressant, utan mer därför att jag menar att denna fråga sannolikt kommer att vara mindre kontroversiell framöver. Mycket talar för att regeringens uppfattning här kommer att få mindre kritik. Även denna fråga kan dock vara värd en analys, men jag begränsar mig alltså här till EG-rätten, inte minst därför att frågorna skiljer sig åt och kräver studier av olika slag.

[17] CFC-regler, med särskilt fokus på de regelförslag som framförts i betänkanden och promemorior under de senaste åren i Sverige och som också ligger bakom de i propositionen framförda, har diskuterats i ett antal artiklar. Dahlberg beskriver de förslag som fanns i det ursprungliga förslaget från 2001, SOU 2001:11, i Svensk Skattetidning 2001 s. 823–838. På det promemorieförslag, som följde på den allvarliga kritiken mot detta första förslag, bygger en artikel av Rabe, Skattenytt 2003 s. 247–253 och en annan av Wenehed, Skattenytt 2003 s. 600–612 (fortsättningsvis Wenehed 2003). Mutén, Svensk Skattetidning 2003 s.78-84, diskuterar i en kommentar till fallet Lankhorst-Hohorst (C-324/00) bl.a. vilka effekter EG-domstolens inställning kan få på CFC-lagstiftning. De sistnämnda artiklarna och rättsfallskommentaren har mycket gemensamt med denna studie. Jag kan instämma i flera av de påpekanden och slutsatser som där görs. Det skulle kanske anses vara överflödigt med den undersökning jag företar, men jag tror mig ändå ha hittat några nya slutsatser och i vilket fall som helst behandlar jag det förslag som till sist förelades riksdagen. I detta sammanhang vill jag också hänvisa till Weneheds avhandling, CFC-Lagstiftning, Lund 2000 (fortsättningsvis Wenehed 2000). Denna avhandling innehåller en studie av lagstiftningen generellt med bl.a. en ingående undersökning av reglerna i USA.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

Syftet med CFC-regler är främst att hindra skattskyldiga från att undgå eller åtminstone fördröja beskattning i deras hemviststat genom att använda utländska juridiska personer.[18] Genom reglerna blir det möjligt att direkt beskatta delägarna utan hänsyn till att inkomsten har förvärvats av den utländska juridiska personen. [19] Skattskyldighet i delägarnas hemviststat kräver alltså inte att utdelning först skett.

Delägaren kan vara såväl en fysisk som en juridisk person.[20] Däremot fordras ett innehav eller en kontrollpost av bestämd storlek. Delägaren skall ha ett innehav om minst 25 % av kapitalet eller av rösträtten i den utländska juridiska personen.[21] Vid beräkningen om procentkravet är uppfyllt kan flera delägares poster läggas samman.[22] Det är inte heller nödvändigt, att posten är direktägd.[23] Vid indirekt ägande skall delägarens andel anses vara produkten av kapitalandelarna i varje led i ägarkedjan.[24] Äger en delägare 40 % av kapitalet i en utländsk juridisk person som i sin tur äger 75 % av ett CFC-bolag skall delägaren anses äga 30 % av det sistnämnda bolaget. Om i stället röstetalet skall vara det avgörande vid beräkningen är det vid indirekt innehav den lägsta röstandelen i något led av ägarkedjan, som skall vara avgörande vid beräkningen av procentandelen.[25] Om i det nyss nämnda exemplet rösträtten är densamma som kapitalandelen, skall delägaren anses ha rösträtt motsvarande 40 % av CFC-bolaget.

En central fråga är naturligtvis vilka krav som skall ställas för att man skall bortse från den utländska juridiska personen och i stället beskatta delägarna. Med utgångspunkt från syftet med CFC-regeln är det naturligt att i första hand beakta beskattningen i den utländska juridiska personens hemstat. Inkomsten skall där vara beskattad på ett sådant sätt att den i Sverige kan betraktas som lågbeskattad. Lågbeskattad är inkomsten, om den inte är beskattad alls eller beskattad lindrigare än den beskattning, som skulle ha skett i Sverige, om 55 % av ifrågavarande inkomst hade beskattats som överskott av näringsverksamhet (nettoinkomst) i ett aktiebolag.[26] Resultatet av regeln innebär att gränsen är satt (med nuvarande svenska skattesats) vid (28 % x 55 %=) 15,4 % av en inkomst som är fastställd enligt svenska skatteregler, dock med vissa undantag. Bl.a. får avsättning till periodiseringsfond inte göras vid beräkningen.[27] Är skattesatsen i utlandet, beräknad på detta sätt, sålunda lägre än 15,4 %, är inkomsten lågbeskattad.

---

[18] Jag vill understryka, att jag nu redovisar systemet i grova drag. Jag syftar endast till att ge en bild av systemet i den del som är nödvändig för att min undersökning skall bli begriplig.

[19] Med delägarskap jämställs kontroll av den utländska juridiska personen, se 39 a kap. 2 § IL. I fortsättningen anger jag, när fråga är om lagrum i 39 a kap endast paragrafen (och alltså inte föregånget av kapitelangivelse).

[20] Se 1 och 2 §§. Av 3 § framgår klart att även fysiska personer i egenskap av delägare omfattas av reglerna.

[21] 2 §. I princip är det endast fråga om obegränsat skattskyldiga. Även begränsat skattskyldiga kan dock falla in under regeln. Det krävs då att personen i fråga har ett fast driftställe i Sverige.

[22] 2 och 3 §§.

[23] 2 §.

[24] 4 §.

[25] 4 §.

[26] 5 §.

[27] 6 §.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

En regel av nu nämnt slag skulle emellertid bli alltför besvärlig att tillämpa, om skattemyndigheten vid varje tillfälle vore tvungen att företa en prövning. Till huvudregeln är därför fogad en kompletterande bestämmelse.[28] Denna regel säger, att en utländsk juridisk person inte skall anses lågbeskattad (CFC-reglerna inte komma till användning), om den utländska juridiska personen hör hemma och är skattskyldig i område, som finns upptagen i en till bestämmelsen särskild fogad lista.[29] Ett av dessa områden är Europa. I listan under detta område finns dock en del undantag, där alltså huvudregeln (dvs. 15,4 %-regeln) fortfarande skall gälla.

Huvudregeln skall också under vissa omständigheter gälla, trots att inget särskilt undantag finns i bilagan.[30] Om Sverige har ingått ett skatteavtal med den stat, där den utländska juridiska personen hör hemma, och om det är fråga om ett skatteavtal, som inte är begränsat till att omfatta inkomst från internationell sjö- och luftfart[31], skall den kompletterande bestämmelsen, som undantar staten från huvudregeln, endast gälla de inkomster som omfattas av avtalets regler om begränsning av beskattningsrätten. Det innebär således att de undantag som gjorts i skatteavtalet även får betydelse i detta sammanhang.

Lättast kan denna regel förklaras med ett konkret exempel. I avtalet mellan Sverige och Luxemburg är uttryckligen undantaget i protokoll till avtalet följande:

> *Avtalet tillämpas inte dels beträffande holdingbolag i den mening som avses i den speciella lagstiftning i Luxemburg som för närvarande [avtalet undertecknades den 14 oktober 1996] gäller enligt lagen den 31 juli 1929 och storhertigens förordning den 17 december 1938 dels beträffande åtaganden för kollektiva investeringar (organismes de placement collectif) som avses i den luxemburgska lagen den 30 mars 1988. Avtalet tillämpas inte heller beträffande andra subjekt som underkastas liknande lagstiftning som tillkommer efter undertecknandet av detta avtal.*[32]

Ytterligare ett undantag finns i skatteavtalet. Här är det fråga om ett reciprokt undantag. Det gäller således svenska och luxemburgska skatteregler. Denna punkt i protokollet lyder:

> *Avtalet tillämpas inte beträffande företag med hemvist i en avtalsslutande stat som förvärvar sina inkomster huvudsakligen från andra stater om sådan inkomst beskattas väsentligt lägre än inkomst som härrör från denna avtalsslutande stat.*[33]

Det är således nödvändigt för att klarlägga omfattningen av den kompletterande regeln i bilaga 39 a att granska de olika skatteavtalen. Det är inte ovanligt – särskilt under senare år – att undantag gjorts för vissa typer av företag. För dessa företag, som undantagits, skall således 15,4 %-regeln gälla.

Även om företagen är omfattade av skatteavtalet, finns emellertid, som jag nämnde ovan, särskilda undantag från kompletteringsregeln i bilaga 39 a. Undantagen innebär således, att 15,4 %-regeln blir gällande. Det är, till den del som

[28] 7 § första stycket.
[29] Bilaga 39 a.
[30] 7 § tredje stycket.
[31] Det skall vara ett generellt gällande inkomstskatteavtal.
[32] Protokollet punkt 1 till dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Luxemburg i SFS 1996:1510.
[33] Protokollet punkt 2.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

är aktuell för denna studie, främst fråga om företag i några EU-länder, som driver finansiell verksamhet eller försäkringsverksamhet.[34] Begränsningen är mer eller mindre omfattande. För Irland skall 15,4 %-regeln gälla inkomst från bank- och finansieringsrörelse och annan finansiell verksamhet liksom försäkringsverksamhet, för Luxemburg om inkomsten räknas till försäkringsverksamhet, och för Nederländerna om inkomsten räknas till bank- och finansieringsrörelse samt annan finansiell verksamhet; för Nederländerna dock endast i den utsträckning som avsättning kan göras till särskild riskreserv.

För Belgiens del finns också särskilda undantag från den kompletterande bestämmelsen i bilaga 39 a. Den gäller inte till den del som det är fråga om inkomster från coordination centres och finansiella inkomster från verksamhet, för vilken förhandsbesked om s.k. informellt kapital har meddelats. Även här kommer alltså 15,4 %-regeln att tillämpas.

Men kompletteringsregeln gäller inte heller enligt bilagan i alla avseenden för länder, vilka visserligen inte tillhör EU men väl ingår i EES.[35] Alla inkomster från juridiska personer med hemvist i Liechtenstein skall granskas utifrån 15,4 %-regeln. Även vissa inkomster för juridiska personer i Island faller utanför kompletteringsregeln. Det gäller för Islands del inkomst från bank- och finansieringsrörelse samt annan finansiell verksamhet liksom försäkringsverksamhet, allt i den utsträckning som inkomsterna inte beskattas enligt den normala skattesatsen där (18 % för aktiebolag och 26 % för handelsbolag).

Det finns anledning att här redovisa ytterligare två länder som redan beviljats medlemskap i EU och som alltså med största sannolikhet under år 2004 kommer att träda in i unionen. Det gäller Estland och Cypern.[36] För Estland är undantaget från kompletteringsregeln detsamma som ovan gällde för Irland. Huvudregeln skall alltså gälla för bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet samt försäkringsverksamhet. För Cypern har 15,4 %-regeln ett mer vidsträckt användningsområde. En beräkning skall göras, så snart inkomsten inte beskattats med den i Cypern gällande normala skattesatsen.

Begreppet bank- och finansieringsrörelse och annan finansiell verksamhet liksom uttrycket försäkringsverksamhet är viktiga att definiera för att förstå kompletteringsregelns omfattning. Någon legaldefinition av uttrycken finns dock inte. Däremot finns i lagtexten begränsningar till endast viss typ av sådan verksamhet, när den utländska juridiska personen är hemmahörande i och skattskyldig till inkomstskatt i en stat inom EES.[37] Då räknas till bank- och finansieringsrörelse samt annan finansiell verksamhet endast inkomst från verksamhet, som består i att direkt eller indirekt finansiera företag, med vilka den utländska juridiska personen befinner sig i sådan ekonomisk intressegemenskap, som detta uttryck har enligt 14 kap. 20 § IL. Likartad är begränsningen när det gäller försäkringsverksamhet. Även här är det fråga om verksamhet mellan närstående företag. Det är

[34] Här finns ett tolkningsproblem, som jag emellertid i denna studie inte har anledning att närmare diskutera. I bilaga 39 a säger alltså bestämmelsen, att undantaget från kompletteringsregeln skall gälla inkomster från t.ex. försäkringsverksamhet. Nu måste det dock kunna vara så, att ett utländskt företag bedriver försäkringsverksamhet tillsammans med annan verksamhet, som inte är undantagen. Hur fördelningen mellan de olika verksamheterna skall ske blir inte en lätt uppgift.

[35] Observera att EES innefattar alla de 15 medlemsstaterna i EU samt Island, Liechtenstein och Norge.

[36] Det sistnämnda landet redovisas inte i bilagan under Europa utan under området Asien.

[37] 7 § andra stycket 1. (inkomst från bank- och finansieringsrörelse och annan finansiell verksamhet) och 2. (inkomst från försäkringsverksamhet).

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

alltså fråga om verksamhet, som består i att direkt eller indirekt försäkra risker för företag, med vilka den utländska juridiska personen står i ekonomisk intressegemenskap.

Det finns ytterligare undantag från 15,4 %-regeln. Inkomst av rederiverksamhet hos en utländsk juridisk person skall under vissa villkor inte anses vara lågbeskattad, trots att det hade kunnat vara fallet, om det hade varit fråga om annan verksamhet.[38] Detta gäller, om inkomsten härrör från internationell rederiverksamhet.[39] Undantaget gäller under förutsättning att delägaren i Sverige själv driver rederiverksamhet. Undantaget gäller även, när delägaren inte själv driver rederiverksamhet, men när sådan verksamhet bedrivs av en utländsk juridisk person, som är hemmahörande i en stat inom EES och befinner sig i ekonomisk intressegemenskap med den svenske delägaren.

Bland bestämmelserna finns även en s.k. filialregel.[40] Den är av betydelse för att fastställa vilka utländska juridiska personer, som kan bli föremål för granskning. Motiveringen till denna regel är följande. En utländsk juridisk person kan bedriva verksamhet i en stat med en beskattningsnivå av sådan höjd, att det inte kan komma i fråga att tillämpa 15,4 %-regeln och att beskatta delägaren i Sverige. Den utländska juridiska personen kan emellertid ha fasta driftställen i länder och/eller skatterättsliga jurisdiktioner med låg eller ingen skatt. Genom skatteavtal eller genom interna regler kan inkomsten vara skattebefriad i den stat, där den utländska juridiska personen är hemmahörande. Det har därför ansetts vara nödvändigt att särskilt reglera detta förhållande genom en uttrycklig bestämmelse. Det fasta driftstället skall under nu nämnda förhållanden anses vara en självständig juridisk person med de inkomster, som kan anses vara hänförliga dit.[41]

Sammanfattningsvis kan beträffande reglerna för EES-staterna[42] följande framhållas. Beträffande Liechtenstein gäller 15,4 %-regeln fullt ut. Kompletteringsregeln är här över huvud taget inte tillämplig. Särskilda undantag från kompletteringsregeln gäller för Belgien, Irland, Island, Luxemburg och Nederländerna. Bland de stater, vilka nu är antagna som medlemmar inom EU, men vilka ännu inte trätt in som medlemmar i unionen, gäller kompletteringsregeln inte utan vidare för utländska juridiska personer hemmahörande i Cypern och Estland.

Det finns dessutom en generellt verkande regel, som även slår mot EES-stater. Finns skatteavtal med stat inom EES, som Sverige träffat och som inte är begränsat till internationell sjö- och luftfart, men är vissa typer av företag där undantagna från avtalets tillämpning, då skall sådana undantagna företag behandlas enligt 15,4 %-regeln.

För finans- och försäkringsverksamhet finns i många länder särskilda regler. Det gäller såväl inom som utom EES. Om undantag från kompletteringsregeln gjorts för juridisk person hemmahörande i stat inom EES, som bedriver sådan

[38] 8 §.

[39] Begreppet internationell rederiverksamhet är inte definierat.

[40] 9 §.

[41] Så som filialregeln är utformad förefaller det som om tillämpningsområdet är bredare. Ett fast driftställe skall alltid betraktas i skatterättslig mening som en särskild utländsk juridisk person, om inkomsterna från det fasta driftstället inte beskattas hos den utländska juridiska person, till vilket det fasta driftstället hör. Det spelar alltså ingen roll hur den utländska juridiska personen beskattas – alltför lågt eller tillräckligt högt.

[42] Jag vill än en gång framhålla att jag med EES-stater menar alla EU-stater och dessutom de tre EES-stater som inte är EU-medlemmar.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

verksamhet, är emellertid detta undantag begränsat till företag, som sysslar med vad som kan kallas koncernintern verksamhet.[43]

3 EG-rättslig prövning av CFC-reglerna

Efter denna redogörelse av CFC-lagstiftningens mer centrala delar avser jag nu att gå igenom och granska bestämmelserna från EG-skatterättsliga utgångspunkter. Främst är det fråga om att uppmärksamma EG-fördraget och EG-domstolens avgöranden i mål, som rört etableringsfrihet (i artiklarna 43 EG och 48 EG) samt fri rörlighet för kapital (i artiklarna 56 EG och 58 EG).

Jag kommer i avsnitt 3.5 att avsluta med en diskussion rörande vissa speciella bestämmelser i CFC-lagstiftningen som kan vara av intresse även vid bedömningen av EG-rättsliga frågor.

3.1 CEN och CIN

Innan jag diskuterar EG-rättsliga spörsmål, vill jag dock uppehålla mig vid frågan, hur utländska inkomster generellt, alltså bortsett från CFC-lagstiftning, skall beskattas. Det förs nämligen i propositionen en diskussion om capital export neutrality (CEN) och capital import neutrality (CIN). Den relativt långa diskussion, som förs i dessa frågor, talar för att de också har haft betydelse, åtminstone indirekt, för regeringens ställningstagande.[44]

CEN syftar till att skapa neutralitet mellan utländska och inhemska investeringar. Det skall alltså vara likgiltigt skattemässigt, om en investering sker utomlands eller inom landet. Det innebär, att i sista hand skall skattesystemet i investerarens hemland vara avgörande för skattebelastningen på investeringar, oavsett var de sker. CIN däremot syftar till att skapa skattemässig neutralitet mellan investeringar i samma land. Detta innebär i princip, att investeringar från utlandet inte skall beskattas i investerarens hemland. Investeringslandets skattelagstiftning skall ensam avgöra skattebelastningen. Man kan alltså uttrycka det så, att CEN ser till investeraren och vill här skapa neutralitet, oavsett var investeringen sker, medan CIN ser till investeringen och vill skapa neutralitet för alla investeringar i samma land, oavsett varifrån investeringskapitalet kommer.

Både CEN- och CIN-principen kommer till användning. Preferenserna är emellertid olika beroende på vilket land man undersöker. Det skall emellertid påpekas, vilket också antyds i propositionen, att inget land verkar driva CEN-principen till dess yttersta konsekvens. Länder tillåter avräkning av utländsk skatt, men så långt går inget land i tillämpningen av CEN-principen, att ersättning lämnas, ifall den utländska skatten är högre än den inhemska.[45] Det skall även understrykas, att CEN-principen allmänt sett innebär, att utländska juridiska personers inkomster inte beskattas, förrän vinsterna tas hem i form av utdelningar.[46]

---

[43] 7 § andra stycket.

[44] Propositionen s. 46 ff.

[45] Propositionen s. 47.

[46] Jag bortser från de utländska juridiska personer, som inte är egna skattesubjekt och där alltså delägarna omedelbart blir beskattade i investeringslandet. Dessa bestämmelser är inte CFC-regler i vanlig mening. Se om beskattningen av dessa utländska juridiska personer 5 kap. 2 a och 3 §§ IL.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

Det påstås i propositionen, att Sverige som huvudprincip i sina skatteavtal genom åren tillämpat CIN och alltså avstått från att beskatta utländska inkomster.[47] Detta påstående är emellertid enligt min mening svårförståeligt och borde ha förklarats bättre.[48]

Regeringen avslutar sin diskussion om förhållandet mellan CEN och CIN med följande uttalande efter att ha framhållit, att CIN-principen i svenska skatteavtal varit den ledande:

> *"I vissa situationer är det inte acceptabelt att tillämpa CIN-principen därför att skattereglerna i det berörda landet avviker så kraftigt från de svenska att det framstår som orimligt att godta skatteutfallet utan någon korrigering. Genom CFC-regler söker man hävda CEN-principen i vissa avgränsade situationer."*[49]

Jag kan alltså inte se, att detta resonemang är invändningsfritt, såvida inte CEN-principen används i en rent teknisk mening, nämligen att inkomster förvärvade i bolag omedelbart skall beskattas hos bolagets ägare, oavsett vilken andel ägaren har i bolaget. CEN-principen saknar då varje drag av praktiskt tillämplig modell. Slutsatsen är därför, att CFC-lagstiftning inte kan stödjas på en CEN-princip av meningsfullt slag.[50]

3.2 Betydelsen av uppförandekoden

Regeringen inleder sin diskussion om reglernas förenlighet med EG-rätten genom att söka fastställa vilken betydelse i detta sammanhang uppförandekoden kan tänkas ha.[51] Uttalandena är mycket allmänt hållna och avslutas med påståendet, att reglerna framstår som ändamålsenliga och utgör ett sådant slag av motåtgärder mot skadlig skattekonkurrens genom holdingbolag, som förutsätts enligt uppförandekoden, när utdelningar och kapitalvinster på näringsbetingade andelar är undantagna från beskattning.[52]

Tyvärr ger framställningen inte underlag tillräckligt för ett ställningstagande till regeringens uppfattning i frågan. Diskussionen kretsar hela tiden kring holdingbolag. Om förekomsten av dessa bolag vore främsta grunden till att CFC-regler behövs, verkar det som om reglerna i vissa avseenden blivit alltför snäva och i andra hänseenden alltför vida.

Resolutionen om uppförandekoden är från den 1 december 1997 och avser företagsbeskattning.[53] Allmänt anges i resolutionen, att den omfattar sådana åtgärder i de enskilda medlemsstaterna, som har eller kan få betydande inverkan

---

[47] Propositionen s. 47.

[48] I vilket fall som helst är det ofullständigt. Jag hänvisar till den undersökning jag företagit och redovisat i min artikel i Liber Amicorum Sven-Olof Lodin, Exemption or Credit: What is Sweden´s Preference s. 145–157. Om vi ser på reglerna för inkomst av rörelse har vi creditregler i många viktiga avtal såsom i det multilaterala avtalet mellan de nordiska länderna samt i våra bilaterala avtal med bl.a. Tyskland, USA, Frankrike, Storbritannien och Nederländerna. En annan sak är att vi i många fall utesluter från beskattning utdelningar som kommer från dotterbolag, förutsatt att mottagaren i Sverige är ett dubbelbeskattat subjekt. Men om denna utdelningsregel skulle vara den helt avgörande för påståendet att Sverige använder CIN-principen är den bild som ges i hög grad ofullständig.

[49] Propositionen s. 47.

[50] Dessa frågor har diskuterats mycket livligt i USA. En kort redovisning finns i den ovan angivna artikeln av Wenehed 2003 s. 601–602, och mycket utförligare i hans avhandling från år 2000.

[51] Propositionen s. 103f.

[52] Propositionen s. 104.

[53] Celexnummer 41998X0106.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

på var inom gemenskapen ekonomisk verksamhet förläggs. Det uttalas att koden inte påverkar medlemsstaternas och gemenskapens respektive behörighet. I sjätte slutsatsen till resolutionen uttalas direkt, att den skall ses som ett politiskt åtagande. Inga konkreta åtgärder är angivna i texten.

Sedan resolutionen antagits, tillsattes en arbetsgrupp, som fick uppdraget att granska och bedöma medlemsstaternas skattelagstiftning och söka ange vad som kunde betraktas som skadlig skattekonkurrens. Arbetsgruppen lämnade en rapport till rådet (Ekofin) i november 1999. Här angavs mer konkret vilka åtgärder, som kan anses vara ett utslag av skadlig skattekonkurrens. Den 3 juni 2003 har dock rådet än en gång ställts sig bakom uppförandekoden och det arbete som bedrivits.[54] Detta skedde samtidigt som rådet antog två direktiv på området för direkt beskattning.[55]

Själv har jag emellertid svårt att se, att de av en arbetsgrupp lämnade allmänna synpunkterna på en uppförandekod skulle tala för att de i propositionen föreslagna reglerna är lämpliga och ändamålsenliga (samt än mindre anses tillåtna).[56] Detta gäller även om rådet i en resolution ställt sig bakom gruppens uttalande. Besvärligt blir det inte minst att förstå i vilken utsträckning dessa allmänna uttalanden haft betydelse för de mängder av avgränsningar som finns i reglerna. Resolutionen är ett politiskt instrument och har ingen legal status utan är en viljeyttring. Vid flera tillfällen har politiska viljeyttringar visat sig sakna betydelse för EG-domstolens avgöranden. Ett bra exempel är utgången i C-35/98 (Verkooijen), ett mål som jag redogör för längre fram.

Betydligt mer intressanta är de diskussioner, som förs i propositionen, när det gäller att undersöka, huruvida reglerna antingen är förenliga eller står i strid med EG-fördragets bestämmelser om etableringsfrihet och om fri rörlighet för kapital.[57] Här är diskussionen mer konkret än vad den kan sägas vara i avsnittet om uppförandekoden. Det är nu fråga om tillämpning av artiklarna 48 EG (jämförd med 43 EG) och 56 EG och 58 EG i fördraget.[58]

3.3 Etableringsfriheten

3.3.1 Brott mot kraven på etableringsfrihet?

Regeringen inleder diskussionen om ett eventuellt brott mot etableringsfriheten med det enligt dess mening viktiga påståendet, att CFC-reglerna kommer att leda till att de skatterättsliga konsekvenserna blir desamma för svenska företag, oavsett om de äger andelar i svenska eller i utländska bolag.[59] Reglerna medför alltså i princip, att ägande i utländskt företag blir likvärdigt med ägande i svenskt företag. Enligt regeringens bedömning föreligger det då inte en diskriminering och

---

[54] Propositionen s. 104.

[55] Rådets direktiv 2003/48/EG av den 3 juni 2003 om beskattning av inkomster från sparande i form av räntebetalningar och rådets direktiv 2003/49/EG av den 3 juni 2003 om ett gemensamt system för beskattning av räntor och royalties som betalas mellan närstående bolag i olika medlemsstater.

[56] Jag får här hänvisa till Rabes ovan refererade artikel s. 251–252. Rabe intar samma uppfattning som jag själv.

[57] Propositionen s. 104–111.

[58] Regeringen lämnar i propositionen (s. 105) genom hänvisning till ett par rättsfall förklaring till varför skyddet för fria kapitalrörelser löper parallellt med skyddet för etableringsfrihet.

[59] Propositionen s. 106.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

de föreslagna reglerna strider inte mot fördragets bestämmelser om etableringsfrihet.[60]

Påståendet bygger på följande argumentation. CFC-reglerna innebär, att man skapar mer likvärdiga förutsättningar, eftersom svenska företag totalt sett kommer att behandlas på samma sätt, oavsett om de äger andelar i svenska eller utländska bolag. Så är enligt regeringen inte fallet i dag utan det är i stället så att företag med svenska bolag behandlas hårdare skattemässigt än de gör, om de äger vissa utländska bolag; här sannolikt underförstått sådana utländska juridiska personer, som enligt CFC-reglerna skall omfattas av genomsyn. Regeringen uttalar följande:

> *"De föreslagna CFC-reglerna innebär i själva verket att man skapar mer likvärdiga förutsättningar, eftersom svenska företag totalt sett behandlas på samma sätt vare sig de äger andelar i svenska eller i utländska bolag. Enligt gällande regler uppstår förhållandevis negativa konsekvenser för svenska företag vid ägande av svenska bolag jämfört med vid ägande av vissa utländska bolag. Åtgärden minskar de negativa konsekvenserna genom att en skatt införs på inkomster i vissa utländska dotterbolag. Reglerna medför att ägande av andelar i utländska bolag blir i princip likvärdigt med andelar i svenska bolag om man betraktar moder- och dotterbolaget sammantaget. Slutresultatet är detsamma i båda fallen. Ingen nackdel följer således för företag med andelar i utländska dotterbolag om man inför dessa regler. De föreslagna reglerna medför därför enligt regeringens bedömning inte en diskriminering och strider följaktligen inte heller mot fördragets regler om etableringsfrihet."*[61]

Om det emellertid stod EES-staterna fritt att genom ökad skattskyldighet i hemlandet omintetgöra möjligheten att utnyttja ett fördelaktigt skatteklimat i en annan EES-stat, skulle reglerna om etableringsfrihet i fördraget enligt min mening förlora all rimlig mening.

Jag har därför svårt att förstå tankegången i denna analys. En tillämpning av CFC-regler innebär att de svenska skattereglerna, undantagandes några av de mer förmånliga delarna, skall tillämpas i stället för de regler, som gäller i den EES-stat, i vilken etableringen skett. Enligt min mening är detta uppenbart ett brott mot etableringsfriheten, så som den är skyddad enligt EG-fördraget. Att försvåra etablering i en annan EES-stat därför att skattesatserna är alltför låga måste i och för sig betraktas som en restriktion. Det är inte den svenske investeraren som avgör när svensk skatt skall utgå. Ett annat problem kan däremot vara, ifall restriktionen skulle kunna rättfärdigas. Till detta spörsmål återkommer jag senare.

Men ännu svårare att förstå tankegångarna blir det, då det inte är fråga om svenska aktiebolag som är ägare till den utländska juridiska personen utan i stället fysiska personer hemmahörande i Sverige. Denna situation berörs inte alls i propositionen. Här blir nämligen skillnaderna mellan svenskägt och utlandsägt mycket tydliga med CFC-reglerna. Det går lätt att slå fast att med en fysisk person som ägare till ett svenskt och till ett utländskt bolag innebär reglerna avsevärt högre skatt för den händelse att företagaren äger ett utländskt bolag, som faller

[60] Propositionen s. 106. Enligt min mening finns det inte skäl att över huvud taget tala om diskriminering, eftersom detta aktualiseras, när skillnaderna i reglerna har sin grund i nationaliteten hos de skattskyldiga. Det är inte fråga om detta i den diskussion som jag här för. Det är i stället frågan om en inskränkning i etableringsfriheten från den stats sida, från vilken etableringen görs. Även detta är emellertid ett brott mot EG-fördraget, såvida inte en grund för berättigande (tungt vägande allmänintresse) kan visas.

[61] Propositionen s. 106.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

under reglerna, jämfört med alternativet, att företagaren i stället har ett svenskt bolag som driver verksamheten.

Slutsatsen för min del blir därför denna. Reglerna är enligt min mening en inskränkning i etableringsfriheten (oavsett om det svenska ägandet sker i form av ett svenskt aktiebolag eller av en fysisk person). Det kan inte vara möjligt att skapa regler för inkomster från bolag i andra EES-stater, där det egna skattesystemet omedelbart är riktmärke och påstå att det inte är fråga om en inskränkning i etableringsfriheten. Att ange att det inte skulle vara fråga om en restriktion, bara för att den utländska juridiska personen är lågbeskattad enligt svenska mått mätt, kan inte vara riktigt. Att påstå (felaktigt) att detta skulle vara i linje med CEN-principen gör inte påståendet riktigare. När det gäller tillämpning av CFC-reglerna på företagare (fysiska personer) är det uppenbart att neutralitet mellan svenska och utländska investeringar helt saknas.

3.3.2 Finns en grund som rättfärdigar en restriktion i etableringsfriheten?

Trots slutsatsen att CFC-reglerna är förenliga med EG-rätten och inte innebär en restriktion i etableringsfriheten, stannar analysen i propositionen inte vid detta konstaterande. Den fortsätter med en granskning av skäl, som kan rättfärdiga en inskränkning av etableringsfriheten.

Det är riktigt, att EG-domstolen under vissa omständigheter är beredd att acceptera hinder mot den fria etableringsrätten, om det inte rör sig som öppen diskriminering.[62] Någon öppen diskriminering är det inte fråga om här. För att ett rättfärdigande skall kunna godtas, krävs emellertid, att CFC-reglerna uppfyller tre olika krav. För det första skall reglerna syfta till att hävda ett tungt vägande allmänintresse. För det andra skall reglerna vara ägnade att säkerställa det syfte de skall tillgodose. För det tredje skall reglerna vara proportionella mot det allmänintresse de skall tillgodose.[63]

Regeringen framhåller i första hand, att det inre sammanhanget i skattesystemet kräver de nu till lag upphöjda CFC-reglerna. I andra hand hävdar regeringen att reglerna är nödvändiga för att motverka risken för skatteflykt.

Det finns i praktiken bland de mål rörande inkomstskatt som EG-domstolen avgjort egentligen endast ett, det s.k. Bachmann-målet, där ett rättfärdigande godtagits och den ifrågasatta skatteregeln fått godkänt av EG-domstolen.[64] Detta mål gällde regler rörande avdragsrätt för pensionspremier. Avdragsrätt för pensionspremier var enligt belgisk rätt begränsad till dem, som var obegränsat skattskyldiga i Belgien. Mottagna pensionsbelopp däremot var skattepliktig inkomst. Å andra sidan angav samma lag, att ingen skattskyldighet förelåg för utbetalda pensionsbelopp, för den händelse avdragsrätt ej medgivits för premier.[65]

I åtskilliga mål har stater därefter argumenterat för rättfärdigande av begränsande regler genom att hänvisa till Bachmann-målet. De har hävdat, att sådana varit nödvändiga för skattesystemets inre sammanhang. Argumentet har emeller-

[62] Om öppen diskriminering föreligger, kan avsteg medges endast under de förutsättningar, som uttryckligen är angivna i fördraget.

[63] Se närmare bl.a. Ståhl – Persson Österman, EG-skatterätt, Uppsala 2000, s. 124 ff.

[64] Se C-204/90 (Bachmann). Se även Mutén a.a. s.83, Rabe a.a. s. 250–251 och Wenehed 2003 s. 607.

[65] I punkt 22 av domen finns följande uttalande: "It follows that in such a tax system the loss of revenue resulting from the deduction of life assurance contributions from total taxable income – which includes pensions and insurance payable in the event of death – is offset by the taxation of pensions, annuities or capital sums payable by the insurers. Where such contributions have not been deducted, those sums are exempt from tax."

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

tid inte accepterats av domstolen. Det verkar allt tydligare, att Bachmann-målet har en begränsad räckvidd. En begränsning kan endast godtas, då det i samma interna lag föreligger ett direkt samband mellan en skattenackdel och en skattefördel för en och samma skattskyldig.[66]

Regeringen för här ett resonemang, som har tydliga likheter med påståendet tidigare, nämligen att CFC-reglerna är förenliga med EG-fördraget och att någon restriktion över huvud taget inte existerar. Nu är emellertid diskussionen mer omfattande. Det skulle finnas likheter mellan förhållandena i Bachmann-målet och den situation som nu uppkommit i och med att de föreslagna CFC-reglerna blivit en del av det svenska skattesystemet. Det uttalas uttryckligen i propositionen, att det måste finnas ett direkt samband mellan en skattefördel och en skattenackdel. Så var det fråga om i Bachmann-målet och så blev fallet enligt regeringen, om de föreslagna CFC-reglerna upphöjdes till lag.[67]

Det direkta sambandet får regeringen fram på följande sätt. Moder- och dotterbolag skall ses som en enhet, eftersom de bestämmelser, som blir aktuella vid bedömningen av fördelar resp. nackdelar, inte kan sägas vara knutna direkt till ett av bolagen utan är knutna till dem tillsammans. Det är, om jag förstår det rätt, fråga om något slag av koncerntänkande.

Genom CFC-reglerna blir skattesituationen då enligt regeringen för svenska bolag densamma, oavsett om investeringen sker i Sverige eller utomlands och alltså oberoende av om det svenska moderbolaget har utländska eller inhemska dotterbolag.

Först användes argumentet för att övertyga, att några restriktioner över huvud taget existerade. Nu är det emellertid mer en fråga om att diskutera skattefördelar och skattenackdelar och jämföra dem med varandra. Det är alltså Bachmann-målet som tjänar som förebild. Skattenackdelarna blir enligt regeringen desamma, oavsett var dotterbolaget har sitt hemvist. Inkomsterna i det utländska bolaget blir direkt beskattade hos det svenska moderbolaget med rätt till avräkning av utländsk skatt, medan det svenska bolaget ju är skattskyldigt för sina inkomster i Sverige. Mot skattenackdelen (dvs. att bli beskattad i Sverige antingen i moderbolaget eller i dotterbolaget) står fördelen att slippa skattskyldighet i Sverige för mottagen utdelning resp. för kapitalvinst vid avyttring av näringsbetingade andelar. För svenska bolag föreligger likaså rätten att göra avdrag för räntebetalningar, oavsett om investeringen sker i Sverige eller utomlands.[68]

Sammanfattningen blir då, att den fördel som utgörs av ränteavdragsrätten och undantaget från skatt på utdelningar och kapitalvinster motsvaras av en beskattning, som blir likvärdig för företag med svenska resp. utländska dotterbolag. CFC-reglerna innebär, att företag med utländska dotterbolag kommer i samma situation som företag med svenska dotterbolag.

Jag har svårt att förstå den påstådda likheten med Bachmann-målet. Först och främst kan jag inte förstå, att det går att bedöma företagsgrupper som en enhet, när det direkta sambandet mellan fördel och nackdel skall undersökas. Med en sådan metod vore det möjligt att finna samband i betydligt fler fall än när det gäller att finna sambandet hos en och samme skattskyldig. Det finns mål avdömda av

[66] Särskilt markerat av Mutén a.a. s. 83.
[67] Propositionen s.107. I detta sammanhang nämns C-80/94 (Wielockx) där det direkta sambandet inte var tillräckligt.
[68] Propositionen s.107.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

EG-domstolen, där domstolen uttryckligen angivit, att förhållandena hos samme skattskyldig måste ligga till grund för bedömningen.[69]

Regeringen använder sålunda, när den undersöker grunden för berättigande, egentligen samma argument, som den redan tidigare använt för att övertyga om att restriktion inte föreligger, men nu mer detaljrikt.

I regeringens motivering är det här – liksom ovan – dessutom hela tiden svenska moderbolag med svenska och utländska dotterbolag som jämförs. Reglerna gäller emellertid även, när en fysisk person i Sverige innehar andelar i en utländsk juridisk person. Här blir, som redan nämnts, den svenska beskattningen omedelbart hårdare vid en utländsk investering (genom en utländsk juridisk person som genomlyses) än den hade blivit om investeringen skett av en fysisk person i Sverige genom ett svenskt aktiebolag, där inkomsten efter bolagsskatt (28 %) hade kunnat ligga kvar i bolaget utan att utdelas. T.o.m. efter utdelningen till delägaren skulle skatteresultatet vara bättre än om inkomsten omedelbart bleve beskattad som inkomst av näringsverksamhet.

Även om Bachmann-målet är det enda fall, där EG-domstolen accepterat skattesystemets inre sammanhang som grund för att berättiga inskränkning i fördragsfriheterna, finns det mål, där andra skäl angivits ha sådan styrka att de, även om de inte i det aktuella ärendet accepterats som tillräckliga, i andra fall kanske skulle kunna ha godtagits. Det gäller risken för skatteflykt (ofta kopplad med kravet på skattekontrollens effektivitet).[70] I propositionen är det, som jag nämnde ovan, risken för skatteflykt som framhävs som ett ytterligare skäl för att rättfärdiga en eventuell restriktion.

Det är viktigt att skilja mellan skatteflyktsåtgärder och åtgärder som medför för staten i fråga förlorade skatteintäkter. Man skulle naturligtvis kunna säga, att det är skatteflykt, när en skattskyldig väljer att etablera sig i ett land uteslutande eller huvudsakligen därför att skattevinsterna är stora jämfört med etablering i hemlandet. Men ingriper en stat mot detta är det inte fråga om att hindra skatteflykt utan att hindra förlust av skatteintäkter. Enligt praxis i EG-domstolen är varken minskade skatteintäkter eller skydd för den inhemska skattebasen i sig en grund för rättfärdigande av restriktioner. EG-domstolens inställning är också lätt att förstå, eftersom skattereglerna varierar i EES-staterna samtidigt som etableringsfriheten i princip skall vara fullständig. Det måste alltså krävas något mer än risken för förlorade skatteintäkter för att det skall vara fråga om sådan skatteflykt, att den berättigar till restriktioner i fördragsrättigheterna.

---

[69] I C-324/00 (Lankhorst-Hohorst GmbH) diskuterar domstolen innebörden av Bachmann-målet. I punkt 42 av domen framhåller domstolen uttryckligen att det där fanns ett direkt samband avseende en och samma skattskyldig. Eftersom ett sådant direkt samband inte fanns i det mål domstolen hade att avgöra, underkändes påståendet, att en parallell till Bachmann-målet förelåg. Rabe behandlar detta mål relativt utförligt s. 249 och målet omnämns även i Wenehed 2003 s. 610 och 611. Till dessa avgöranden kan nu också läggas ett nyligen avgjort mål, C-168/01 (Bosal Holding BV). EG-domstolen uttalar där i punkt 32: "Moderbolag och deras dotterbolag utgör...till skillnad från filialer och fasta driftställen egna juridiska personer som var för sig är skilda skattesubjekt. Därmed saknas ett direkt samband inom ramen för samma beskattning, vilket medför att skattesystemets kongruens inte kan åberopas."

[70] I punkt 60 i C-436/00 (X och Y), som för övrigt avsåg svenska skatteregler uttalar EG-domstolen: "Vad...gäller den grund som Riksskatteverket har åberopat och som avser risken för skatteflykt och den risk som har samband med skattekontrollens effektivitet noterar domstolen inledningsvis att dessa grunder sammanfaller... I förevarande fall är det nämligen fråga om en bestämmelse som syftar till att samtidigt säkerställa att det berörda övervärdet faktiskt beskattas och att det därvid sker en effektiv skattekontroll."

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

Regeringen har med hänvisning till EG-domstolens praxis också pekat på att det inte är tillräckligt att visa, att en skatteregel syftar till att hindra utflöde av skatteintäkter.[71] Regeringen anser emellertid, att CFC-reglerna klarar kravet att vara specifikt riktade mot risken för skatteflykt. Reglerna träffar nämligen inte all utländsk etablering utan endast fall, där hela eller vissa delar av systemet i annan stat anses innebära en form av potentiellt skadlig skattekonkurrens eller medföra en sådan betydande skillnad i beskattning, som kan ge upphov till skatteflykt. Slutsatsen blir att det i dessa fall, som faller under CFC-reglerna, generellt sett kan antas, att delägande i företag i aktuella stater medför en risk för sådan skatteflykt, att en restriktion måste accepteras.[72]

Regeringen anger emellertid inte vad den avser med skatteflykt. Eftersom det inte får vara detsamma som förlorade skatteintäkter, hade det varit angeläget i ett fall som detta, där just lågbeskattade inkomster sätts i fokus, att få ordentligt förklarat, varför det inte är förlorade skatteintäkter utan i stället skatteflykt som avses. Även om EG-domstolen inte exakt angivit vad den avser med uttrycket skatteflykt, förefaller det dock som om uttrycket mer skulle vara synonymt med olovligt skatteundandragande.[73] Det förefaller främst vara skentransaktioner som avses.

Regeringen verkar också vara tveksam till proportionaliteten i de föreslagna åtgärderna. Den skriver, att i de fall, som omfattas av CFC-reglerna, kan man **generellt** anta, att det föreligger en risk för skatteflykt. Om utgångspunkten är den, att etablering i annat land skall kunna ske, även när skatteskäl kan vara en av orsakerna till val av etableringsstat – ja t.o.m. huvudskälet till etableringen – är CFC-reglerna oacceptabla, eftersom reglerna inte direkt bygger på kriteriet att skatteflykt skall motverkas. Val av etableringsland med låg beskattning är inte ett signum för skatteflykt.

Är det skatteflykt i meningen skatteundandragande och skattefusk som skall motverkas finns det redan i dag medel för att förhindra sådana åtgärder från de skattskyldigas sida. I ett flertal fall har EG-domstolen hänvisat till direktivet 77/799/EEG om ömsesidigt bistånd av medlemsstaternas behöriga myndigheter på direktbeskattningens område.[74] Direktivet anger hur samarbetet skall ske. Att myndigheterna inte kanske till alla delar lever upp till kraven i direktivet är inte ett skäl till att acceptera särreglering i skattelagstiftningen.[75]

Jag anser därför att CFC-reglerna är sådana att de inte kan godtas. De är inte förenliga med rätten till fri etablering, eftersom de innebär en begränsning, som inte har sådant berättigande, att de kan accepteras utifrån EG-rättsliga överväganden.

---

[71] I propositionen (s. 108) finns hänvisningar till de nyss nämnda målen C-324/00 (Lankhorst-Hohorst) samt C-436/00 (X och Y). Som jag tidigare redovisat är Lankhorst-målet diskuterat av både Rabe och Wenehed. Det svenska X och Y-målet har även det behandlats av de två författarna. Här är det särskilt Wenehed som för den mer inträngande diskussionen. Deras uppfattning överensstämmer med min och det är fullt klart, att regeringen i sin tolkning kommit till slutsatser, som den är ensam om att ha, åtminstone i den diskussion som hittills förts.

[72] Propositionen s. 108.

[73] Punkt 62 i domen i ovannämnda målet C-436/00 (X och Y).

[74] Se t.ex. C-204/90 (Bachmann) punkt 18, C-279/93 (Schumacker) punkt 45, C-250/95 (Futura) punkt 41, C-55/98 (Vestergaard) punkt 26 och C-136/00 (Danner) punkt 49. Se även Rabe a.a. s. 250.

[75] I denna studie har jag behandlat EES-staterna (dvs. EU-länderna jämte Island, Liechtenstein och Norge) tillsammans. Här skall dock understrykas, att argumentet, att behöriga myndigheter har möjligheter att ge inbördes hjälp, inte gäller de stater som är med i EES men ej är EU-stater. Direktivet har endast giltighet inom EU.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

3.4 Fria kapitalrörelser

Vid bedömningen, huruvida CFC-reglerna kan anses vara förenliga med EG-fördraget, är det emellertid inte endast etableringsfriheten inom EES, som skall prövas. Eftersom regeringen anser, att CFC-reglerna kan ha den utformning de fått, utan att EG-fördragets krav på de fria grundläggande rättigheterna hindrar, måste regeringen även ha uppfattningen, att reglerna kan accepteras med hänsyn tagen till kravet på fria kapitalrörelser.[76] Om min avsikt emellertid endast vore att granska, huruvida reglerna strider mot EG-fördraget, skulle jag kunna stanna här, eftersom jag menar, att reglerna strider mot kravet på fri etableringsrätt.[77] Jag vill emellertid även undersöka regeringens ståndpunkt, när det gäller CFC-reglernas förhållande till den fria rörligheten för kapital.

I avsnittet om fria kapitalrörelser gör regeringen ingen egentlig skillnad mellan frågan om det föreligger en restriktion i den fria rörligheten för kapital och frågan – för den händelse att en restriktion finns – om det föreligger ett tungt vägande allmänintresse, som rättfärdigar restriktionen. Jag följer dispositionen i propositionen.

Regeringen kommer även här till slutsatsen att CFC-reglerna är förenliga med EG-fördraget.[78] Diskussionen är emellertid här mycket kortare än den är, när det gäller diskussionen om etableringsfriheten. Regeringens uppfattning synes åtminstone inledningsvis bygga på ett avgörande i EFTA-domstolen.[79] Jag kan emellertid inte se annat än att regeringens missbedömt innehållet i domen. Frågan, som EFTA-domstolen hade att avgöra, gällde kostnader för att erhålla statliga garantier för lån, som företag upptagit.. I målet (som rörde förhållanden i Island) framgick, att kostnaden var högre, om långivaren var utländsk än om den var inhemsk. I domen sägs dock uttryckligen att en sådan skillnad i prissättning står i strid med den bestämmelse i EES-avtalet, som motsvarar genom hänvisningar artiklarna 56 EG och 58 EG.[80] Visserligen säger EFTA-domstolen, att storleken på

[76] I C-436/00 (X och Y) klarläggs vilken storlek på innehavet av en investering, som skall föreligga, för att reglerna om fria kapitalrörelser skall vara tillämpliga i stället för att reglerna om fri etableringsrätt skall komma till användning. Båda kan ju i och för sig bli tillämpliga vid etablering utomlands. I själva domen uttalar EG-domstolen att reglerna om fri etablering skall tillämpas, då personen i fråga har ett obestridligt inflytande över den utländska personens beslut och kan bestämma över dess verksamhet. Föreligger inte ett sådant inflytande och kan vederbörande inte bestämma över den utländska juridiska personens verksamhet, gäller reglerna om fria kapitalrörelser.

[77] Rabe a.a. s. 248.

[78] Propositionen s. 109–111.

[79] E-1/00 (State Debt Management Agency). Se propositionen s. 109.

[80] Punkt 11 i domen innehåller den fråga som den isländska domstolen ställde: "Is it compatible with the EEA Agreement, in particular Articles 4, 40, 42 and 61, when the national law of a Contracting Party provides: a. that a borrower, who is entitled to a state guarantee, shall pay a guarantee fee on loans from entities in other Contracting Parties to the EEA but not on domestic loans? b. that a borrower, who is entitled to a state guarantee, shall be subject to the payment of a higher guarantee fee on loans from entities in other Contracting Parties to the EEA compared to loans from domestic entities?" Domstolen ansåg att den artikel som främst var aktuell var artikel 40 i EES-avtalet. I punkt 29 av domen framhåller EFTA-domstolen: "The reply to be given to the national court must therefore be that national provisions of a Contracting Party to the EEA Agreement which provide that a borrower, who is entitled to a State guarantee, must pay a guarantee fee on loans from entities in other Contracting Parties but not on loans from domestic entities or that a borrower, who is entitled to a State guarantee, must pay a higher guarantee fee on loans from entities in other Contracting Parties compared to loans from domestic entities are incompatible with Article 40 EEA, read with Council Directive 88/361/EEC.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

den statliga garantin inte är allena avgörande för valet av långivare. Räntans storlek är en viktig faktor och hit skulle naturligtvis också kunna föras en faktor som risken för valutakursändringar under lånets löptid. Men EFTA-domstolen slår klart fast, att en skillnad i garantiavgift strider mot den fria rörligheten för kapital.

Regeringen hänvisar vidare till EG-domstolens dom i C-347/98 (kommissionen mot Belgien). Även här föreligger en felsyn. Målet gällde en belgisk bestämmelse, som hade sitt ursprung i en emission av ett statsobligationslån. Enligt villkoren för obligationslånet skulle ingen belgisk kapitalinkomstskatt utgå på räntorna. Personer bosatta i Belgien var dock inte berättigade att teckna obligationer i lånet. Eftersom den belgiska regeringen trots påpekanden från kommissionen inte ändrade på förbudet att teckna, förde kommissionen frågan upp till EG-domstolen för avgörande. Kommissionen menade, att det var ett brott mot den fördragsenliga fria rörligheten för kapital. Belgien sökte finna olika grunder för att berättiga bestämmelsen. Ingen av dem accepterades emellertid av EG-domstolen.

Regeringen anser att detta mål skulle bekräfta, att domstolen anser det möjligt att införa bestämmelser, vilka

> *"endast medför att det inte blir förmånligare att inneha andelar i utländska bolag än i svenska bolag. Reglerna [CFC-reglerna] bör således varken avskräcka svenska bolag från att investera i andelar i utländska företag eller göra detta mer kostsamt än motsvarande investering i andelar i svenska bolag."*[81]

För egen del finner jag det inte möjligt att läsa in ett sådant ståndpunktstagande i domen. Av naturliga skäl är det inte så, eftersom ett sådant medgivande skulle fullständigt omöjliggöra varje form av fritt rörligt kapital.[82] Ett totalförbud skulle då kunna gälla mot varje investering, som vore förmånligare i annan medlemsstat än i det egna landet.

I det avsnitt, som behandlar fria kapitalrörelser och vilken inverkan EG-draget kan ha på CFC-reglerna, diskuterar regeringen innebörden av reglerna i artikel 58 EG. I denna artikel av fördraget finns regler av annat slag än de som förekommer i de artiklar, som beskriver de andra skyddade friheterna. I artikel 58.1 EG uttalas nämligen, att den frihet för kapital, som är angiven i artikel 56 EG, kan begränsas. Bestämmelserna i artikel 56 EG skall således (enligt artikel 58 1(a)) inte påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa sådana bestämmelser i sin skattelagstiftning, som skiljer mellan skattebetalare, som är bosatta på olika orter eller som har investerat kapital i olika orter. Till denna regel i fördraget finns dessutom en förklaring lämnad. Den avgavs i samband med att det s.k. Maastrichtfördraget undertecknades. Endast de särbestämmelser skulle kunna godtas, som fanns i medlemsstaternas lagstiftning vid utgången av år 1993. Enligt artikel 58.3 EG får dessutom de åtgärder som avses bl.a. i punkt 1 (a) inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital.

Regeringen menade, att begränsningen i artikel 58.1 (a) EG skulle vara tillämplig på CFC-reglerna. CFC-bestämmelser fanns i svensk lagstiftning vid tidpunkten angiven i förklaringen (utgången av 1993). De i propositionen föreslagna reg-

[81] Propositionen s. 110.

[82] Domen är mycket klar, när EG-domstolen anger: "Konungariket Belgien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 73b i EG-fördraget (nu artikel 56 EG) genom att med stöd av artikel 3 andra stycket i den kungliga förordningen av den 4 oktober 1994 förbjuda personer som är bosatta i Belgien att förvärva fondpapper inom ramen för ett obligationslån som emitterats i utlandet."

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

lerna var visserligen andra än de tidigare gällande CFC-reglerna, men de kunde enligt regeringen inte anses som strängare. Med hänvisning till EG-domstolens praxis, C-302/97 (Konle), borde därför CFC-reglerna i sin föreslagna utformning godtas.

För att regeringen skulle ha rätt i sin förmodan, med Konle-målet som bas, krävdes emellertid, att flera förutsättningar samtidigt var uppfyllda. För det första måste förklaringen avgiven i samband med Maastrichtfördraget även gälla för svenskt vidkommande, trots att Sverige vid den tidpunkten (utgången av år 1993) inte var medlem av unionen. Jag har svårt att se, att förklaringen skulle kunna gälla medlemmar, som trätt in i unionen efter år 1993. Skulle jag ha fel i min förmodan, är det vidare nödvändigt att Konle-målet har den relevans som regeringen tillagt det. Målet avsåg den särskilda undantagsordning som Österrike fick tillstånd till enligt anslutningsakten. Här uttalade EG-domstolen att alla bestämmelser som antagits efter dagen för anslutningen inte automatiskt skulle vara uteslutna från undantagsordningen i anslutningsakten. En senare tillkommen bestämmelse kunde omfattas av undantaget om den var i huvudsak identisk med tidigare lagstiftning eller inskränkte eller avskaffade tidigare hinder som godtagits.[83] Domstolens uttalande har inget samband med artikel 58 EG.

Men låt oss anta att Konle-målet skulle kunna ha relevans här. Förutsättningen för detta är då att de nya CFC-reglerna kan anses vara i huvudsak identiska med tidigare lagstiftning. Enligt min mening är så inte fallet. De nya reglerna går klart i skärpande riktning. På många ställen i propositionen framgår det tydligt, att en skärpning också varit åtminstone en av huvudanledningarna till de nya reglerna. De tidigare CFC-reglerna var inte tillräckliga, när nu utdelningar och många kapitalvinster blivit skattefria.

Men även om alla dessa eventuella hinder övervunnits och regeringens resonemang fram till nu varit riktigt, återstår en viktig förutsättning för att regeringen skall ha rätt i sin uppfattning. Betyder undantaget i artikel 58.1 (a) EG över huvud taget någonting i dag? Regeringen undviker att diskutera ett i detta sammanhang mycket väsentligt rättsfall, nämligen C-35/98 (Verkooijen). Målet gällde visserligen tid före ikraftträdandet av Maastrichtfördraget, men domstolens skrivning pekar mot att domen skall ha relevans vid tolkning av de bestämmelser i fördraget som nu gäller.[84]

Målet rörde en bestämmelse i den nederländska skattelagstiftningen. En fysisk person bosatt i Nederländerna behandlades som aktieägare enligt nederländsk rätt olika vid beskattningen av mottagna utdelningar, beroende på om det utdelande bolaget hade sitt säte i Nederländerna eller i andra länder. Ett skattefritt basbelopp gällde för utdelningar från Nederländerna. Motsvarande skattefria belopp saknades, om utdelningen kom från ett bolag, som inte hade sitt säte i Nederländerna. Skillnaden i behandlingen hade i förarbetena till den aktuella lagen förklarats bl.a. med att utdelningen från ett nederländskt bolag redan hade beskattats i Nederländerna. Detta var inte fallet om utdelningen kom från ett utländskt bolag.

---

[83] I punkt 52 i C-302/97 (Konle) uttalar EG-domstolen följande: "Alla bestämmelser som antagits efter dagen för anslutningen är, inte enbart av denna anledning, automatiskt uteslutna från den undantagsordning, som har inrättats genom artikel 70 i anslutningsakten. En bestämmelse omfattas således av undantaget om den i huvudsak är identisk med tidigare lagstiftning eller om den enbart inskränker eller avskaffar ett hinder för utövandet av gemenskapsrättsliga rättigheter och friheter som förekommer i tidigare lagstiftning."

[84] Målet är behandlat av Wenehed 2003 s. 606.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

Domstolen angav i domen, att den vid tidigare tillfällen accepterat skillnader i skatterättslig behandling mellan skattebetalare med olika hemvist och skattebetalare med kapital på olika orter.[85] Men domstolen pekar samtidigt på den regel, som nu finns i artikel 58.3 EG, och som uttalar, att de bestämmelser, som kan finnas i nationell lagstiftning och som bygger på undantaget i artikel 58.1 (a) EG, inte får utgöra medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital som finns stadgad i nuvarande artikel 56 EG.[86] Mycket talar för att denna begränsande bestämmelse har en väsentlig funktion, kanske t.o.m. så stor, att möjligheten att tillåta skillnader i nationell skattelagstiftning beroende på bostadsort och/eller investeringsort är försumbart liten. Skulle ingen skillnad göras mellan investeringar i och utanför Nederländerna finns det inte skäl anta, att CFC-regler av sådan karaktär som de svenska skulle vara tillåtna.

Det är således i Verkooijen-målet klart, att skillnaden i behandlingen av utdelningar från nederländska resp. utländska utdelningar till en fysisk person bosatt i Nederländerna endast kan godtas med hänsyn till ett allmänintresse, så tillräckligt tungt vägande, att det kan rättfärdiga skillnaden. Ingen sådan grund fanns.

Nederländerna tillsammans med andra intervenerande regeringar framförde olika argument, som skulle påvisa att restriktionen gentemot investeringar i utländska aktier kunde anses berättigad. Bl.a. menade man genom att hänvisa till Bachmann-målet, att det förelåg ett samband mellan skattefördelar och skattenackdelar. EG-domstolen underkände detta argument genom att peka på att det inte förelåg ett direkt samband, eftersom det vara fråga om två olika skattskyldiga och två olika skatter.[87]

Den invändningen gjordes också att Nederländerna inte hade kunnat beskatta det utländska utdelande bolaget och att Nederländerna därför skulle ha rätt att kompensera förlusten i skatteintäkter. EG-domstolen förklarade här, att det var tillräckligt att påpeka, att minskningen av skatteintäkter inte kunde anses som ett så tungt vägande hänsyn till allmänintresset, att det kunde rättfärdiga en åtgärd som stred mot en grundläggande frihet.[88]

Särskilt betydelsefull är enligt min mening just den markering, som finns i domen och som anger, att det är nödvändigt att undersöka, om den restriktion för kapitalrörelser, som det var fråga om i målet, kunde vara objektivt berättigad på grund av tungt vägande hänsyn till allmänintresset.[89] Enligt min mening talar detta för att grunderna för berättigade restriktioner skall bedömas på samma sätt, oavsett om det rör sig om den fria etableringsrätten eller den fria rörligheten för kapitalrörelser. För att återknyta till vad jag nyss diskuterade, skulle slutsatsen alltså bli, att artikel 58.3 EG inte ger staterna några extra möjligheter att i sin skat-

[85] Punkt 43 i domen.

[86] Jag anger inte de artikelnummer som angavs i domen, eftersom den rör förhållanden före de omnumreringar som gjordes genom Amsterdamfördraget. Det faktiska innehållet av de tidigare bestämmelserna är desamma som de jag anger. I punkt 44 i domen hänvisar domstolen uttryckligen just till bestämmelsen att nationella bestämmelser inte får utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital och anger därmed indirekt sin uppfattning hur bestämmelsen bör tolkas.

[87] Punkt 58 i domen.

[88] Punkt 59 i domen.

[89] Efter att ha diskuterat innebörden av artikel 58.3 EG och efter att ha konstaterat att godtycklig diskriminering och förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital inte är tillåten framhåller EG-domstolen i punkt 46 av domen: "Det skall därför undersökas om den restriktion för kapitalrörelser som orsakas av en sådan lagbestämmelse som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen kan vara objektivt berättigad på grund av tungt vägande hänsyn till allmänintresset."

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

telagstiftning införa skillnader mellan investerare på olika orter. Inte heller skulle reglerna göra det möjligt för staterna att lättare införa skillnader vad beträffar investeringar på olika orter.[90]

Även artikel 58.1 (b) EG prövar regeringen i propositionen.[91] Denna regel anger, att medlemsstaterna skall ha rätt att vidta alla nödvändiga åtgärder för att hindra överträdelse av nationella lagar och andra författningar. Särskilt skall detta gälla bl.a. beskattningsregler. Viktigt är då att söka fastställa vad som kan menas med överträdelser.

Även här hänvisar regeringen till ett mål avgjort av EG-domstolen. Regeringen framhåller, att i målet C-163/94 (Sanz de Lera) skall EG-domstolen ha uttalat, att artikel 58.1 (b) EG omfattar åtgärder som är nödvändiga för att bl.a. genomföra effektiva skattekontroller och bekämpa skattebedrägerier. Att söka ledning i detta mål för att finna godtagbara skäl till CFC-reglerna är dock enligt min mening fruktlöst. Målet, till vilket regeringen hänvisar, rör utförsel av kontanter från Spanien. Enligt spansk lag krävdes tillstånd för utförsel, när det rörde så stora belopp som det här var fråga om. Frågan gällde om restriktionen var proportionell till sitt syfte. EG-domstolen hänvisade till delar av det direktiv, som var relevant för bedömningen.[92] Av denna redovisning framgår emellertid, att det främst var mycket grov brottslighet, som skulle kunna stävjas genom olika restriktioner.[93] Det skall också framhållas att trots att syftet var att förhindra allvarliga brott fann domstolen, att kravet på tillstånd vid utförsel av kontanter var en alltför allvarlig restriktion. Däremot menade domstolen att en deklarationsplikt kunde accepteras.

Jag har svårt att förstå, att denna dom skulle spela någon roll i det sammanhang den nu diskuteras i propositionen. Om avsikten var att genomföra effektiv skattekontroll eller att hindra brott, måste reglerna absolut vara oproportionerliga.

Betydligt mer intressant är däremot ett annat i propositionen diskuterat mål, nämligen C-439/97 (Sandoz). Enligt mitt sätt att se finns här resonemang, som skulle kunna tala för den uppfattning, som regeringen ger uttryck för. I målet var det fråga, huruvida det kunde anses vara tillåtet att i nationell lagstiftning ha en regel, som innebar att lån i utlandet taget av låntagare i Österrike skulle beläggas med en stämpelskatt. Stämpelskatten var densamma (dvs. uppgick till samma belopp), som låntagare i Österrike hade att erlägga, om lånet upptagits inom landet. EG-domstolen framhöll visserligen att en sådan stämpelskatt innebar en restriktion för kapitalrörelser enligt artikel 56.1 EG, men ansåg samtidigt att reglerna i fördraget inte hindrar en sådan regel i nationell lagstiftning, förutsatt att inländska och utländska låneavtal behandlas lika. Ej heller fick någon skillnad göras på grund av låntagarens nationalitet. Inskränkningen i de fria kapitalrörelser som artikel 58.1 (b) EG gav rätt till accepterades i detta fall. Förbudet mot godtycklig diskriminering och förtäckt begränsning i artikel 58.3 EG kom inte till användning.

Ståhl har uppehållit sig vid detta mål och finner att mycket tyder på att inte endast bestämmelser, som syftar till att hindra rena lagöverträdelser, omfattas av reglerna i artikel 58.1 EG, utan även att bestämmelser, som skall hindra olika

[90] Samma uppfattning hos Ståhl – Persson Österman a.a. s.121 f.
[91] Propositionen s. 110.
[92] Direktivet, 88/361/EEG, föregick de regler i EG-fördraget, som nu finns bl.a. i artikel 58 EG.
[93] Det talas om effektiva skattekontroller liksom om bekämpningen av olagliga verksamheter såsom skattebedrägerier, penningtvätt, narkotikahandel och terrorism.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

typer av i och för sig lagligt kringgående av skatt, kan innefattas.[94] Bestämmelsen i 56.1 EG skall ses som ett absolut restriktionsförbud i sig. Regeln har därför en något annan karaktär än de övriga fördragsenliga rättigheterna – fri rörlighet för personer och tjänster samt för fri etablering. Rättfärdigandegrunderna rörande friheten för kapitalrörelser kan därför också ha en något annan karaktär.

Det gällde alltså i Sandoz-målet att likställa de skattskyldiga, som tog lån i utlandet, med dem, som tog inhemska lån. Alla lån oavsett var de var tagna skulle behandlas lika i Österrike.[95] Detta kan knappast jämställas med de komplicerade situationer, som omfattas av CFC-regler. Här är det ju fråga om att i ett begränsat antal fall (dvs. när inkomsterna i det utländska bolaget anses vara lågbeskattade) bortse från den utländska bolagskonstruktionen och direkt beskatta delägaren i Sverige. Det går inte att göra så med inkomsterna i alla utländska juridiska personer och för att då klara motiveringen till att vissa, men inte alla, inkomster skall direktbeskattas hos den svenske delägaren krävs andra förklaringar än de som Sandoz-målet bygger på. Med CFC-lagstiftning skapas regler, som negativt behandlar kapitalinvesteringar i vissa utländska företag jämfört med kapitalinvesteringar i andra utländska företag.

Man kan avslutningsvis ställa frågan huruvida de möjligheter som staterna har att försvara inskränkningar i de grundläggande friheterna enligt fördraget skiljer sig åt beroende på vilken frihet det gäller. Om vi ser på rätten till fri rörlighet för kapital finner vi först att skyddsområdet på ett sätt är mer omfattande än t.ex. för etableringsrätten. Artikel 56.1 EG stadgar ett förbud för alla typer av restriktioner mot fria kapitalrörelser mellan medlemsstaterna och mot tredje land.[96] Det är alltså inte nödvändigt för EG-domstolen att här extendera diskrimineringsförbuden på samma sätt som domstolen gjort när det gäller andra grundläggande rätttigheter och friheter, där utgångspunkten i allmänhet varit ett förbud på grund av nationalitet; ett förbud som sedan på olika sätt utvidgats. Jag menar emellertid, att det inte finns anledning att anta, att reglerna beträffande fri rörlighet för kapital skulle vara andra än de, som gäller för fri etableringsrätt, åtminstone inte i det fall jag här diskuterar,

3.5 Vissa särregler i lagstiftningen av intresse

Som jag redan antytt finns i CFC-lagstiftningen stadgandet (7 § tredje stycket), att 15,4 %-regeln alltid skall gälla för den händelse, att den för en prövning aktuella juridiska personen är utesluten från tillämpningen av det gällande skatteavtalet mellan Sverige och den stat, i vilken den utländska juridiska personen är hemmahörande. Det finns anledning att undersöka vilken betydelse stadgandet har från EG-rättslig synpunkt.

Det finns vidare i regelsystemet (7 § andra stycket) några inskränkningar i användningen av 15,4 %-regeln för den händelse, att den utländska juridiska per-

[94] Ståhl, Beskattning och fria kapitalrörelser – inom EU och mot tredje land. Festskrift till Gustaf Lindencrona, 2003, Stockholm s. 500 f. Se även Ståhl – Persson Österman a.a. s.115–117.

[95] Se här också C-452/01 (Ospelt).

[96] Se Ståhl a.a. s. 494. Jag vill understryka att förbudet även gäller restriktioner beträffande kapitalrörelser mellan medlemsstat och tredje land. Detta skulle kanske kunna tolkas så att frågan om CFC-reglerna är förenliga med EG-fördraget inte endast gäller de inskränkningar som är riktade mot länder inom EU och övriga EES-stater utan helt generellt gentemot alla stater. En diskussion om detta faller emellertid utanför denna studie. Av den diskussion som Ståhl för i sin artikel (se s. 503–511) förefaller det dock som att tolkningar om omfattningen av förbudet mot restriktioner gentemot tredje land måste göras med varsamhet. Någon praxis från EG-domstolen där rättsläget klarnat finns ännu inte.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

sonen är hemmahörande i en EES-stat. Det finns skäl att undersöka huruvida denna begränsning har sin grund i EG-rättsliga överväganden.

Viss typ av verksamhet (internationell rederiverksamhet) är helt undantagen från CFC-reglerna. Några EG-rättsliga orsaker kan inte ligga bakom, eftersom undantaget är generellt. Jag vill dock även granska motiven bakom undantaget, eftersom det kanske kan bringa ljus över skälen till att CFC-lagstiftning över huvud taget ansetts vara angelägen.

3.5.1 Effekten av undantag från skatteavtals tillämpning

Ursprungligen var det mycket sällsynt, att Sverige krävde att vissa juridiska personer i den andra avtalsstaten skulle undantas från avtalets tillämpning. Det har emellertid blivit allt vanligare. Jag har ovan angivit några protokollbestämmelser i avtalet med Luxemburg som exempel. Just i avtal med Luxemburg har Sverige visat stort intresse av att utesluta vissa bolag från avtalet och det angivna exemplet ovan är inte det första undantaget som Sverige begärt och fått in.[97] Ett undantag för offshoreverksamhet finns vidare i det nyligen träffade avtalet med Portugal. Det kan här vara av intresse att citera regeringens uttalande i propositionen.[98] Regeringen framhåller efter att ha angivit vad som kan betraktas som offshoreverksamhet:

> *"Skatteavtal syftar bl.a. till att eliminera eller minska de skattehinder som finns för ett fritt utbyte av varor, kapital och tjänster... Avtalen är däremot inte avsedda att användas som instrument för att med konstlade metoder åstadkomma skattefrihet eller mycket låg skattebelastning för inkomster som rätteligen bör ingå i beskattningsunderlaget och beskattas i den avtalsslutande stat där investeraren är hemmahörande... Vid ingående av nya skatteavtal är det svensk policy att införa särskilda spärregler som en gardering för eventuella ändringar i intern lagstiftning i de stater med vilka vi har skatteavtal."* [99]

Avtalen med övriga medlemsstaterna har inte motsvarande undantag.[100] Däremot innehåller skatteavtalen med Estland, Lettland, Litauen och Malta undantag av sådant slag, att 15,4 %-regeln blir tillämplig på bolag som inte omfattas av skatteavtalet.[101] De tre avtalen med de baltiska staterna har en likartad utformning som det med Portugal, medan avtalet med Malta närmast kan jämföras med det avtal Sverige träffat med Luxemburg.

Avtalen med Portugal och de baltiska staterna utesluter bolag, som sysslar med offshoreverksamhet inom sjöfart, inom banksektorn och annan finansiell verksamhet samt inom försäkringsbranschen. Även bolag (oavsett bransch) vars huvudsakliga syfte är att tillhandahålla administrativa tjänster till koncernbolag med den huvudsakliga verksamheten i andra stater faller utanför. Ett ytterligare krav för att bolagen skall uteslutas är att skattereglerna i bolagets hemviststat är förmånligare än de skulle ha varit, om inkomsterna härrörde från verksamhet i hemviststaten.

---

[97] Det äldre avtalet är från 1984, SFS 1984:174.

[98] Proposition 2002/03:127.

[99] Proposition 2002/03:127 s. 72.

[100] EES-staterna Island och Norge omfattas båda av det nordiska multilaterala skatteavtalet och reglerna för dem är i nu aktuellt hänseende desamma som de är för Danmark och Finland, SFS 1996:1512. Med Liechtenstein saknar Sverige avtal.

[101] Dessa olika undantag är utförligt kommenterade av Dahlberg i hans avhandling Svensk skatteavtalspolitik och utländska basbolag, 2000, Uppsala. Se särskilt kapitel 5.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

Det kan synas naturligt, att Sverige i skatteavtal vill utesluta vissa bolag från tillämpningen. Skattereglerna kan vara sådana, att betydande förmåner för investerare skulle kunna vinnas genom den interna lagstiftningen i det andra avtalslandet. En annan sak är däremot vilken betydelse undantaget i skatteavtalet kan tänkas ha EG-rättsligt.

Är undantaget i ett skatteavtal EG-konformt? Jag menar med denna fråga huruvida det över huvud taget är tillåtet att behandla utländska juridiska personer i den andra avtalsslutande staten olika på så sätt att vissa juridiska personer utesluts. Denna fråga ligger emellertid en bit från huvuddiskussionen i denna studie och jag avser inte att gå in på den i detalj. Allmänt sett anser jag dock, att en sådan skillnad knappast kan vara förbjuden enligt EG-fördraget. Samtidigt är jag medveten om att den inställningen inte är ovanlig att skatteavtal mellan medlemsstaterna måste vara likformiga och att en stat kan kräva samma behandling som den andra avtalsslutande staten medgivit en annan medlemsstat. Med denna princip som utgångspunkt skulle man då kanske kunna hävda, att särskilda undantag i ett och samma avtal inte heller är tillåtna.

Jag lämnar emellertid denna fråga åsido och utgår från att de nu diskuterade undantagen från avtalens tillämpning i och för sig är tillåtna. Men då kommer huvudfrågan. Om CFC-reglerna i och för sig strider mot EG-rättsliga principer kan de då bli tillåtna just därför att de slår mot juridiska personer, som inte omfattas av skatteavtalet? Det skulle innebära, att de skäl som gjort att de är undantagna från skatteavtalets tillämpning också är ett så tungt vägande allmänintresse att de rättfärdigar en restriktion i etableringsfriheten och i fria kapitalrörelser. Vi är då tillbaka till de argument som regeringen anfört som grund för att CFC-reglerna skulle vara tillåtna. Inte heller här kan emellertid argumenten anses ha tillräcklig styrka, åtminstone inte om EG-domstolens nuvarande rättstillämpning skall ligga till grund för ett ställningstagande.

3.5.2 Särregler för vissa utländska juridiska personer hemmahörande i EES-stater

I propositionen finns ett särskilt kapitel, i vilket regeringen diskuterar, för vilka utländska juridiska personer en särreglering är nödvändig. Något överraskande finns här bl.a. ett avsnitt som behandlar vad som i propositionen benämns som särskilda frågeställningar beträffande banker och andra finansiella företag.[102] Skälet till denna särskilda uppmärksamhet torde främst ha varit att just på detta område uppstår en konflikt. Den globala konkurrensen inom banksektorn och över huvud taget på finansiella marknader är knivskarp och det är säkerligen vanligt, att verksamhet bedrivs i och från länder med förmånliga skattevillkor. Detsamma förefaller också vara vanligt inom försäkringsområdet. Det kan därför vara en allvarlig konkurrensnackdel för svenska banker och andra företag, om deras möjlighet att utnyttja lågbeskattade länder och/eller skattejurisdiktioner försvinner.[103] Å andra sidan pekar regeringen på att det är just sådant utnyttjande, som CFC-lagstiftningen skall förhindra. Skatteplanering genom olika upplägg avseende leasingverksamhet och internbanker har förekommit tidigare och kan tänkas fortsätta, om undantag från CFC-lagstiftningen görs.[104]

Regeringen går därefter igenom olika tänkbara möjligheter att begränsa CFC-lagstiftningens omfattning för att därigenom försöka hitta en kompromiss, där

[102] Propositionen s. 64–68.
[103] Propositionen s. 65.
[104] Propositionen s. 65.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

kravet på lika villkor i konkurrenshänseende förenas med kravet att skatteundandragande förhindras i rimlig omfattning. Ett generellt undantag från CFC-reglerna för banker och andra finansiella företag kan enligt regeringen inte accepteras.[105] Inte heller kunde regeringen medge ett undantag begränsat till tillståndspliktig verksamhet inom bank- och försäkringssektorn.[106] Tillståndsplikten ger inte tillräckliga garantier för att företagen på området avstår från sådan skatteplanering, som CFC-reglerna avser att förhindra.

Slutligen diskuterar regeringen, huruvida ett undantag skulle kunna göras för viss finansiell verksamhet inom EU eller EES. Här är inställningen till viss del en annan.[107] Resultatet av denna analys blir att finansiell verksamhet skall kunna undantas från CFC-lagstiftning under vissa förutsättningar. Finansiell verksamhet inom EES kan undantas, såvida det inte är fråga om koncernintern finansiering. Inom koncernintern finansiering har det nämligen inom EES enligt regeringen förekommit otillbörliga skatteundandraganden genom upplägg där svenska företag använt sig av lågbeskattade dotterbolag. Det kan inte accepteras, att denna möjlighet kvarstår.

Resultatet har blivit att på sådana juridiska personer i vissa EES-stater, som för övrigt är helt undantagna från tillämpningen av 15,4 %-regeln men som sysslar med finansiell verksamhet eller försäkringsverksamhet, skall 15,4 %-regeln ändå tillämpas. Den skall dock endast tillämpas på sådana företag som bedriver koncernintern finansieringsverksamhet. Med sådan verksamhet likställs koncernintern försäkringsverksamhet. De två verksamheterna är definierade i 7 § andra stycket.

Resultatet blir alltså att det i själva verket inte är fråga om en förmånligare behandling av finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet inom EES-området. Reglerna är visserligen förmånligare för bolag hemmahörande inom EES än för bolag utanför EES. Men denna typ av verksamhet är behandlad hårdare generellt än annan verksamhet.

3.5.3 Internationell rederiverksamhet

Ett verksamhetsområde är helt undantaget från CFC-reglerna. Jag syftar på att internationell rederiverksamhet inte omfattas av CFC-lagstiftningen. Det sägs således i 8 § (av 39 a kap.) att om nettoinkomsten från internationell rederiverksamhet är lågbeskattad (beräknad efter de regler som gäller) skall den ändå inte, förutsatt att ytterligare några förutsättningar är uppfyllda, bli föremål för direkt beskattning hos de svenska delägarna. Denna särregel har motiverats i propositionen.[108]

Regeringen framhåller att internationell sjöfart är i hög grad konkurrensutsatt. Konkurrensen är inte begränsad till vissa marknader utan är i verklig mening global. Svenska rederier har anpassat sig till dessa marknadsförhållanden. Detta har bl.a. skett genom att organisera fartygsägandet till separata bolag, där enda tillgången är ett fartyg. I allmänhet är dessa bolag bildade i länder och/eller skattejurisdiktioner, som skulle falla under CFC-reglerna, om inte särregler införts. Situationen har enligt regeringen blivit den, att många länder upphört att beskatta internationell rederiverksamhet eller beskattar inkomsterna därifrån med symboliska belopp. Etablerade principer på beskattningsområdet har över-

[105] Propositionen s. 66.
[106] Propositionen s. 66-67.
[107] Propositionen s. 67–68.
[108] Propositionen s. 69–70.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

getts. Ett antal länder subventionerar t.o.m. med direkta bidrag internationell rederiverksamhet.

Regeringens slutsats är mot denna bakgrund, att det framstår som varken praktiskt möjligt eller ens önskvärt att CFC-beskatta sådan internationell rederiverksamhet, som bedrivs av svenskkontrollerade företag i utlandet.

Det finns anledning att beröra det nu beskrivna undantaget, dock inte så mycket för att det finns där. Genom undantaget är det ju uppenbart, att reglerna om beskattningen av internationell rederiverksamhet inte kommer att stå i strid med EG-rätten. Vad som är intressant är i stället skälet till undantaget.

Ett undantag hade, om det fanns någon logik, bort motiveras med att de argument, som framhållits som väsentliga för införandet av CFC-beskattning (skatteflykt, skattekontroll, skattesystemets inre sammanhang etc.) här saknar betydelse. Dessa skäl finns emellertid inte nämnda. I stället är det ekonomiska argument (förlorade skatteintäkter), som står i förgrunden vid bedömningen. På området internationell rederiverksamhet kommer regeringen fram till att det är nödvändigt, att de undantas. Denna verksamhet skall inte beskattas hårdare än vad som sker i dag.[109] Investerare i sådan verksamhet behöver skatteparadisen. Men för andra verksamheter med viss begränsning för finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet kan inte en urholkad skattebas accepteras. Företag inom annan verksamhet är inte utsatta för samma konkurrens. Att hindra utflyttning av bolag för att kvarhålla skatteintäkter inom landet är emellertid ett skäl som ofta har underkänts av EG-domstolen. Det legitimerar inte en restriktion.

4 Avslutning

I propositionens inledning, där regeringen sammanfattar innehållet, finns följande uttalande:

> *"CFC-regler syftar till att förhindra eller försvåra skatteplaneringsåtgärder genom sådana transaktioner med lågbeskattade utländska juridiska personer som leder till att den svenska skattebasen urholkas. Förslaget till ändrade CFC-regler är en konsekvens av de nya reglerna om skattefrihet för kapitalvinster och utdelning på näringsbetingade andelar (SFS 2003:224)."*[110]

Det förefaller redan här vara klart att reglernas främsta syfte varit att förhindra att det svenska skatteunderlaget urholkas. Likartade uttalanden återkommer på andra ställen i förarbetena.[111] Ett sådant skäl till restriktioner i det nationella skat-

[109] Eftersom de nya CFC-reglerna ersätter de tidigare gällande, måste resultatet för denna grupp av utländska juridiska personer bli mer fördelaktigt än tidigare. I och med att CFC-reglerna nu är lag, finns för företag inom internationell rederiverksamhet inga CFC-regler över huvud taget. De tidigare CFC-reglerna innehöll inga särskilda undantag för viss verksamhet.

[110] Propositionen s.1.

[111] Ett bra exempel finns i den proposition (2002/03:96), där regeringen lägger fram förslaget att avskaffa beskattning på utdelningar och på kapitalvinster, när det är fråga om näringsbetingade andelar. Dessa regler är i princip desamma när innehavet är utländska andelar som det är, när innehavet består av svenska andelar. I propositionen finns följande uttalande (s. 104): "Med syfte att underlätta fria kapitalrörelser inom den Europeiska unionen och även i övrigt underlätta internationella etableringar bör reglerna om skattefrihet för utdelningar och kapitalvinster på näringsbetingade andelar lämpligen omfatta näringsbetingade andelar i utländska företag. En sådan förändring förutsätter dock att det finns regler som effektivt kan **skydda den svenska skattebasen** mot ränteavdragsarbitrage och andra förfaranden, inte bara såvitt avser utdelningar utan även i fråga om kapitalvinster. Regeringen avser att föreslå nya och effektivare CFC-regler som kan motverka oönskade förfaranden (min markering i fetstil)."

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

tesystemet mot fri etablering i andra medlemsstater och mot fria kapitalrörelser – nämligen att hindra att den egna skattebasen urholkas – har emellertid, som jag strax ovan angivit, inte accepterats av EG-domstolen.[112] Redan härigenom talar mycket för att reglerna inte står i överensstämmelse med EG-rätten.

Regeringens olika skäl för att restriktioner ändå skall tillåtas – skattesystemets inre sammanhang, effektiv skattekontroll, skatteflykt – bygger på en argumentering, som är inte tillräcklig.

Regeringen får inte sin egen argumentering om skattesystemets inre sammanhang att gå ihop på annat sätt än att se skattefördelar och skattenackdelar i ett koncernsammanhang. EG-domstolen har i flera mål förklarat att ett sådant synsätt inte accepteras. Även andra delar av regeringens resonemang i detta avsnitt är alltför svagt för att det skulle hålla vid en prövning i EG-domstolen.

Skulle CFC-lagstiftningen vara ett tillåtet medel för att få till stånd en effektiv skattekontroll och därigenom vara en restriktion som grundar sig på ett tungt vägande allmänintresse? Det må vara, att åtgärder som skall främja en sådan kontroll kan vara tillåtna, även om de i viss mening innebär restriktioner i den fria etableringsrätten för investerare. Men att vidta en sådan åtgärd som att genomlysa en utländsk juridisk person och direkt beskatta investerarna hemmavid kan inte vara en åtgärd, som syftar till effektiv skattekontroll, när det hela tiden är fråga om att använda lagliga skatteregler i en annan medlemsstat. Det måste finnas metoder som är betydligt bättre lämpade att tillgodose ett sådant ändamål. Genomsyn är inte lämpligt. Mellan medlemsstaterna finns ju redan ett biståndsdirektiv.[113]

CFC-lagstiftningen behövs enligt regeringen för att skydda den svenska skattebasen från att urholkas. Eftersom detta är ett syfte, som inte godtas av EG-domstolen, talar regeringen om skatteflykt. Framgång med detta argument lär dock inte regeringen få. EG-domstolen har flera gånger gjort klart att försök att behålla skattetäkter genom preventiv nationell lagstiftning inte kan godtas som ett tungt vägande allmänintresse och att kalla det för något annat gör knappast saken bättre.

Rättstillämpningen i EG-domstolen fram till idag ger inte medlemsstaterna möjlighet till restriktion av den typ som CFC-lagstiftningen är ett exempel på.

Det hade emellertid varit av intresse, om regeringen direkt hade angett att tillåten skatteplanering med utnyttjande av förmånliga skatteregler i andra medlemsstater, ibland särskilt anpassade för utländska investerare, borde vara ett tillräckligt tungt vägande allmänintresse och även diskuterat varför det skulle kunna vara så. Även om det här och där finns uttalanden i propositionen, som talar i den riktningen, finns ingen närmare analys.

Men finns det anledning räkna med att EG-domstolen kan godta CFC-lagstiftningen i den utformning reglerna nu fått med en sådan argumentering? Genom domstolens rättstillämpning är det uppenbart, att kraven på de skäl, som berättigar till rättfärdigande, är utomordentligt högt ställda.[114] I ett fall (Bachmannmålet) har domstolen accepterat restriktionen och även ansett den vara proportionell till det allmänintresse den skall skydda. I något fall har domstolen accep-

[112] Detta har regeringen också insett och använder inte detta skäl som motivering. En annan sak är att detta skäl på flera ställen lyser igenom i argumentationen.

[113] Direktiv 77/799/EEG. Rådets direktiv av den 25 juli 1977 om ömsesidigt bistånd av medlemsstaternas behöriga myndigheter på direktbeskattningens område.

[114] Se här också Mutén a.a. s. 82 f.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09

terat det allmänintresse, som förts fram, men inte funnit att åtgärden varit proportionell utan alltför kraftig.

Skulle CFC-lagstiftningen accepteras av EG-domstolen, måste domstolen först medge, att låga skatter i en medlemsstat kan vara en anledning för andra medlemsstater att genom intern lagstiftning ingripa och förhindra inhemska investerare från att utnyttja sådan lagstiftning. Hur stor är en sådan möjlighet?

CFC-lagstiftning är, i den del den omfattar juridiska personer hemmahörande i EU:s medlemsstater, i grunden en konsekvens av att medlemsstaterna inte lyckats komma överens om bättre samordning av i första hand företagsbeskattningen. Det är emellertid i slutändan en nödvändighet att skattesystemet blir så samordnat, att medlemsstaterna även kan acceptera systemet i de övriga medlemsstaterna. Att EG-domstolen skulle komma till regeringarnas räddning och acceptera sådana internrättsligt uppställda skydd för den egna skattebasen, som har sin grund i bristande politisk förmåga att komma överens, bedömer jag som mycket liten. EG-domstolen skulle genom att acceptera CFC-lagstiftning faktiskt försvåra möjligheterna till en bättre samordning.

Enligt min mening är detta ett huvudskäl till att EG-domstolen ställt sig mycket kallsinnig till alla försök att rättfärdiga restriktioner i de fördragsenliga friheterna. Det är inte flera restriktioner som behövs utan i stället ändrade nationella regler som gör restriktioner onödiga. Lagstiftning ligger utanför domstolens kompetensområde. Vad den kan göra är att förbjuda sådan lagstiftning, som tillkommit, därför att vissa medlemsstater inte godtar lagstiftningen i andra medlemsstater och därför infört restriktioner. Den svenska CFC-lagstiftningen har bara ett enda mål – att hindra investeringar utomlands, när skattessystemet är betydligt förmånligare än i Sverige. CFC-lagstiftning står i strid med principerna i EG-fördraget. Att EG-domstolen skulle medverka till en tydlig marknadsuppdelning kan inte vara möjligt.

Nils Mattsson är professor i finansrätt vid Juridiska fakulteten, Uppsala universitet.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:09